

Monumentnummer*: 519421

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 17 september 2001
Kadaster deel/nr 82950/10

Woonplaats* **Velp** Gemeente* **Rheden** Provincie* **Gelderland**

Locatiennaam **Velp** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Velp Gelderland** Sectie* **H** Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
2754

Omschrijving**

Inleiding

Het op de hoek van de Hoofdstraat en de President Kennedylaan gelegen POSTKANTOOR werd in 1908-1910 gebouwd. De architect was de rijksbouwmeester voor de post- en telegraafkantoren C.H. Peters (1847-1932). Zijn bekendste bouwwerken zijn het voormalige hoofdpstkantoor in Amsterdam (1899) en het voormalige Ministerie van Justitie te Den Haag (1876-1883). Het opvallende en voor Velp uitzonderlijk grote gebouw is uitgevoerd in Neo-Renaissancestijl met Neo-Gotische elementen, deze stijl wordt ook wel 'Postkantorengotiek' genoemd. Het terrein werd in oktober 1906 aangekocht waarna het uiteindelijke ontwerp van Peters in september 1908 goedgekeurd werd.

De aanbesteding vond in oktober 1908 plaats. Het werk werd uitgevoerd door het bedrijf van C.J. Glazenmaker uit Hilversum voor het bedrag van f 51.660,-. Op 28 mei 1910 werd het gebouw in gebruik genomen. Het pand is de loop der jaren verschillende keren verbouwd en uitgebreid onder andere in 1928, 1949, 1950, 1963, 1966 en 1976. De belangrijkste wijzigingen die hebben plaatsgevonden zijn het opheffen van de directeurswoning in 1945 (de betreffende voornamelijk op de verdieping gelegen vertrekken werden als bedrijfsruimten in gebruik genomen) en het dichtzetten van de fraaie loggia op de verdieping van de afgeronde hoek Hoofdstraat/President Kennedylaan in 1963.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Omschrijving

Pand van twee bouwlagen, gebouwd op een nagenoeg L-vormige plattegrond onder een zadeldak gedekt met gesmoorde Tuile du Nord pannen en boven de achtergevel met gesmoorde muldenpannen. Het pand heeft een opvallende hoekoplossing gekregen door middel van een kwartrond verbindingsstuk tussen de vleugel aan de Hoofdstraat en die aan de President Kennedylaan. De afgeronde hoek zou volgens de bouwtekeningen bekroond worden door een torentje dat echter nooit uitgevoerd is. Het pand heeft boven de rechterzijgevel en boven de linkerzijgevel een topgevel. Tegen de linkerzijgevel bevindt zich een lager bouwdeel van een bouwlaag dat later naar achter uitgebreid is aan de zijde van de achtergevel met één verdieping verhoogd werd. In de 'oksel' van het gebouw diverse latere uitbreidingen onder een plat dak. Het pand heeft een omlopende licht uitgemetselde plint afgedekt door een afgeschuinde hardstenen lijst. In de plint in iedere travee een gietijzeren, door een segmentboogje afgesloten ventilatierooster.

Als VOORGEVEL worden beschouwd de gevels aan de Hoofdstraat, de gevel van het kwartronde verbindingsstuk op de hoek van de Hoofdstraat en de President Kennedylaan en de gevel aan de President Kennedylaan. Deze gevels zullen achtereenvolgens in bovengenoemde volgorde beschreven worden. De traveeën van de voorgevel worden aangegeven door lisenen. Deze zijn aan de bovenzijde onder de daklijst verbonden door een in felrode profielsteen uitgevoerd spitsboogfries waarvan de boogjes op kraagsteentjes rusten en waarboven een zaagtandlijst. De boogveldjes zijn deels in gele baksteen uitgevoerd. Op de lisenen zijn op de begane grond en de verdieping ter hoogte van de aanzetten van de vensterbogen bijzonder fraaie smeed- en gietijzeren muurankers aangebracht in drie varianten.

Om en om boven de lisenen van de geveldelen aan de President Kennedylaan en de Hoofdstraat bevinden zich in het dakschild dakkapellen met een enkelruits raam onder een driezijdig met leien gedekt, aangekapt schilddakje waarvan het overstekende voorschild veelhoekig is en bekroond wordt door een piron. De boven de middelste travee gelegen dakkapel is groter uitgevoerd en bezit een enkelruits raam met een tweeruits bovenlicht. De dakkapellen boven de hoekafronding zijn om en om boven het midden van de traveeën gelegen. Het kozijn van de groter uitgevoerde dakkapel boven de middentravee van de hoekafronding bezit een tweeruits raam met een drieruits bovenlicht. De voorgevel van het blok aan de zijde van de Hoofdstraat heeft zes traveeën en heeft in iedere travee zowel op de begane grond als mede op de verdieping een venster met uitzondering van de begane grond van de twee middelste traveeën. In de twee middelste traveeën (derde en vierde) bevinden zich op de begane grond twee gekoppelde hoge, door tandlijstjes afgesloten segmentboognissen met natuurstenen sokkels en rondstaafprofielen in baksteen. Elk van beide nissen bevat een grote moderne deur met segmentboogvormige bovendorpel die de oorspronkelijke paneeldeur vervangt en drie gekoppelde getrapte vensters met glas-in-lood en segmentboogafsluitingen. Tussen venster en deur een in Médardsteen uitgevoerde latei met in reliëf boven de linker deur de tekst KANTOOR en boven de rechter deur eenzelfde latei doch zonder tekst (oorspronkelijk bevatte deze de tekst WONING). De dagkanten en segmentboog van de deuropeningen hebben een rondstaafprofiel. De segmentboog heeft hardstenen aanzet- en sluitstenen. Ook de basementen van de bakstenen vensterstijlen en de aanzet- en sluitstenen van de vensterbogen zijn van Médardsteen, de onderdorpel is in hardsteen uitgevoerd. De aanzet- en sluitstenen van de segmentbogen van de grote deurnissen zijn ook van hardsteen. Het rondstaafprofiel is over deze stenen doorgetrokken. Alle vensters in de voorgevel hebben segmentbogen met hardstenen aanzet- en sluitstenen. Het bakstenen muurwerk is verder in beide bouwlagen gedecoreerd met drie speklagen in Médardsteen. Alle vensters zijn voorzien van schuiframen met tweeruits schuivende delen en drieruits bovenlichten. De vensters hebben hardstenen lekdorpels. De boogvelden zijn voorzien van telkens verschillend metselmozaïek. De vensters hebben een gezamenlijke rechthoekige hardstenen waterlijst onderbroken door blokken Médardsteen in de lisenen. De hoekafronding heeft vijf traveeën met in iedere travee vensters met ramen als bovengenoemd. De verdiepingervensters, lisenen en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

segmentbogen zijn niet oorspronkelijk maar werden bij een verbouwing in 1963 in aangepaste stijl toegevoegd. Aanvankelijk bevond zich op de verdieping een loggia met vijf door gekoppelde bakstenen zuilen gedragen segmentbogen. Tussen de bogen bevond zich telkens een balustrade.

De voorgevel van het hoge bouwdeel aan de President Kennedylaan gelegen blok heeft zes traveeën met op de begane grond en de verdieping vensters en ramen als in de gevel aan de Hoofdstraat.

Het lage bouwdeel heeft vier traveeën. De eerste travee bevat een grote paneeldeur die later aangebracht is op de plaats van een venster. De overige traveeën bevatten vensters als bovengenoemd. In het dakschild drie, in 1963 aangebrachte, gekoppelde dakkapellen onder eenvoudige schilddakjes en voorzien van vierruits ramen.

De LINKER ZIJGEVEL dat wil zeggen de gevels die de bouwmassa's aan de President Kennedylaan afsluiten: het hoge bouwdeel heeft een tuitvormige topgevel met uitkragende schouders en een getrap tuitstuk (twee treden). Schouders, schuine zijden en tuitstuk worden afgedekt door cement- of natuurstenen platen. In de topgevel drie getrap oplopende segmentboognissen waarvan de linker- en rechter- en rechternis voorzien van een venster met schuifraam. De hoge middennis is blind uitgevoerd. In het tuitstuk een sieranker. Het lage in 1963 naar achteren uitgebouwde deel heeft rechts nog een halve tuitgevel afgedekt als bovenbeschreven tuitgevel. De verdieping bevat drie zesruits draairamen.

De ACHTERGEVEL wordt grotendeels in beslag genomen door aanbouwen uit 1963 van één of twee bouwlagen onder een plat dak.

De RECHTER ZIJGEVEL, dat wil zeggen de gevel die het aan de Hoofdstraat gelegen bouwdeel afsluit wordt afgesloten door een tuitgevel als boven beschreven. De gevelindeling is grotendeels gewijzigd door latere verbouwingen. De begane grond had oorspronkelijk over twee derde van de gevelbreedte een serre die deel uitmaakte van directeurwoning terwijl zich rechts twee gekoppelde vensters bevonden die deel van een over twee bouwlagen doorlopende nis met vensters ter verlichting van het trappenhuis van de directeurswoning. De serre werd bij de verbouwing van 1963 verwijderd evenals de genoemde vensters en vervolgens werden er drie rechtgesloten vensters aangebracht met een raamindeling overeenkomstig de ramen in de voorgevel. Het linker raam werd in 1976 door een deur vervangen. De verdieping heeft links een oorspronkelijk door een blind segmentboogje met metselmozaiek afgesloten venster met een schuifraam met een indeling als in de voorgevel. In de topgevel drie gekoppelde, door blinde segmentboogjes met metselmozaiek afgesloten vensters bestaande uit een breed, hoog middenvenster met een raamindeling als in de voorgevel geflankeerd door twee minder hoge en smallere vensters met gewijzigde ramen.

Het oorspronkelijk bijzonder fraaie INTERIEUR dat eveneens door Peters ontworpen werd is door de diverse verbouwingen grotendeels verdwenen. In de aan de President Kennedylaan gelegen vleugel zijn op de begane grond nog de door zuilen gedragen scheibogen, waartussen zich vermoedelijk nog de oorspronkelijke troggewelfjes bevinden die nu schuil gaan onder verlaagde plafonds, van de oorspronkelijk tweebeukige kantoorroimte aanwezig. De pijlers bestaan uit een octagonaal hardstenen basement, een octagonaal postament, een ronde ijzeren schacht waarop een samengesteld kapiteel o.a. gedecoreerd met een in reliëf uitgevoerde posthoorn. De bogen en gewelfjes zijn vanwege een recent aangebracht verlaagd plafond niet zichtbaar.

Waardering

POSTKANTOOR uit 1908-1910 naar ontwerp van C.H. Peters.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Architectuurhistorische waarden:

- Het postkantoor is van belang als goed voorbeeld van een dergelijk bouwwerk met kenmerken van de Neo-Gotiek en de Neo-Renaissance uit het eerste decennium van de twintigste eeuw. Het gebouw valt op door de detaillering (boogvelden, portalen, muurankers)
- Het postkantoor is van belang vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het ontwerp.
- Het postkantoor is mede vanwege de bijzondere hoekoplossing van belang voor het oeuvre van C.H. Peters.

Stedebouwkundige waarden:

- Door de opvallende ligging op de hoek van de Hoofdstraat en de President Kennedylaan is het pand beeldbepalend voor de noordzijde van de Hoofdstraat en is het gebouw tevens van bijzondere betekenis voor het aanzien van het dorp Velp.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Overheidsgebouw

Functie

Postkantoor